

stoffet er østrogenlignende. Risikovurdering fra EU er netop afsluttet, men med den konklusion, at stoffet skal undersøges yderligere. Der findes ingen anvendelsesbegrænsninger af bisphenol A, hverken i Danmark eller i EU. Miljøstyrelsen mener, at anvendelsen af bisphenol A er særligt problematisk i forbrugerprodukter.

Bromerede flammehæmmere:

PBB (polybromerede biphenyler) er under afvikling. Gruppen bør udvides til andre bromerede flammehæmmere, hvor flere også har vist tegn på hormonforstyrrende effekter (f.eks. hele gruppen af PBDE'er, HBCD, TBBPA).

4. EU's kemikaliereregulering skal udvides til at omfatte hormonforstyrrende effekter. Det vil sige, at hormonforstyrrende effekter i lighed med andre skadevirkninger skal tages med i betragtning, når stoffer klassificeres og vurderes. Der skal således også tages højde for hormonforstyrrende effekter i forbindelse med risikovurderinger.
5. Hormonforstyrrende stoffer skal optages i den kommende EU-kemikaliestrategis kategori af særlig farlige stoffer, hvor tilladelse til anvendelse kun kan gives helt undtagelsesvis (REACH-systemet).
6. EU's kemikaliepolitik skal inkludere kemikalier i forbrugerprodukter. Situationen er i dag, at regler, der gælder for rene kemiske stoffer og blandinger (præparater), ikke gælder for de samme kemikalier, når de er tilsat forbrugerprodukter som f.eks. computere, tekstiler og kosmetik.

Danske initiativer

EU's nye kemikaliesystem er tidligst på plads i 2004, og derefter går der en række år, før det er implementeret og virker. S, SF, RV og EL finder det derfor helt nødvendigt, at Danmark tør gå foran på dette område, samtidig med at der presses på for at gøre EU-reglerne så ambitiøse som muligt. Der er en række tiltag, der kan iværksættes på nationalt plan:

1. Der bør foretages en landsomfattende kortlægning af de hormonforstyrrende stoffers (naturlige og menneskeskabte østrogen/østrogenlignende stoffer) forekomster og biologiske effekter i det danske vandmiljø, og ud fra allerede foreliggende indikationer bør en række hormonforstyrrende stoffer

snarest inddrages i den rutinemæssige overvågning (NOVA-programmet) af det danske vandmiljø.

2. Forbrugerprodukter skal mærkes. Forbrugeren har i dag ingen mulighed for at fravælge produkter, der indeholder skadelig kemi, herunder hormonforstyrrende stoffer. Forbrugeren bør have den mulighed. Indtil der er tilfredsstillende lovgivning på plads, kan forbrugere ved hjælp af mærkning være med til at dreje markedet i retning mod mindre brug af uvurderede kemikalier. Der bør således på produkter, der indeholder stoffer optegnet på Miljøstyrelsens liste over uønskede stoffer, være en advarselspåtegning, hvoraf det fremgår, at produktet risikerer at have hormonforstyrrende effekter (i lighed med mærkningen af cigaretpakker).
3. Det bør som udgangspunkt ikke være muligt for produkter at opnå et miljømærke, hvis produktet indeholder stoffer fra listen over uønskede stoffer. Da et miljømærket produkt bør være det bedst mulige miljøvalg, skal det også være frit for skadelig kemi. I dag findes der ingen eksplicitte krav, der sikrer, at blomst- og svanemærkede produkter ikke indeholder hormonforstyrrende stoffer som ftalater, bromerede flammehæmmere m.v.
4. Offentlige grønne indkøb skal styrkes. Offentlige grønne indkøb er et af de bedste midler til at skabe et marked for progressive producenter. Med en mærkningsordning af »uønskede stoffer« vil det være muligt for offentlige indkøbere at fravælge produkter med skadelig kemi.
5. Der bør gøres en intensiveret indsats for at integrere forskning i sundheds- og miljøeffekter af hormonforstyrrende stoffer. Eksempelvis bør det forskningsmæssigt prioriteres at undersøge:
 - Sammenhæng mellem hormonrelaterede kræftformer – som brystkræft – og hormonforstyrrende stoffer.
 - Sammenhæng mellem deformitet i kønsorganer hos drengebørn og hormonforstyrrende stoffer.
 - Sammenhæng mellem den kraftige stigning i testikelkræft, faldende sædkvalitet og hormonforstyrrende stoffer.
 - Sammenhæng mellem tvækønnethed i naturen og hormonforstyrrende stoffer.